

Rudolf Tobiase oratooriumi „Joonas” erinevatest redaktsioonidest

Oratorium „Joonas”

- 1909 – lõplik partituur ja esiettekanne Leipzigis
- 1939 – Eesti Vabariik ostis teose partituuri
- 1970–1971 – Silvia Tobiase ümberkirjutus
- 1973–1989 – Vardo Rumesseni redaktsioon
- 1989 – oratoriumi “Joonas lähetamine” esiettekanne Eestis
- 2018 – “Joonase” originaalpartituuri ettekanne eestikeelse tekstiga

Oratooriumi „Joonas“ Proloogi 1. numbri „Diese böse“ („Teie, õelad“) muusikalise materjali redaktsioonide erinevused võrreldes originaalkäsikirjaga taktides 1–10		
Takti nr	Silvia Tobiasse ümberkirjutus	Vardo Rumesseni redaktsioon
1	Klarnetil, III–IV metsasarvel, kontrabassil lisatud <i>forte</i> .	Partiid muudetud flöödil, klarnetil, II trompetil. Akolaadi ulatuses dünaamika muudetud <i>forte</i> -> <i>fortissimo</i> . Lisatud III flöödi, inglissarve, bassklarneti, III–IV metsasarve, III trompeti, I–III trombooni, tuuba, timpani partii. Keelpillidele lisatud <i>marcato</i> . Tempotähis muudetud <i>allegro</i> -> <i>allegro moderato e risoluto</i> .
2	Fagotil lisatud <i>staccato</i> . II viiulil, vioolal lisatud <i>mezzo</i> <i>forte</i> .	Lisatud II flöödi, III–IV metsasarve, I–II trombooni, tsello partii. Oboe 1.–2. löögil lisatud <i>diminuendo</i> , kolmandal löögil puudu <i>forte</i> . Klarnetil 1.–2. löögil noodimaterjal lisatud, 3. löögile lisatud <i>forte</i> . Fagotidel lisatud <i>diminuendo</i> ja <i>forte</i> . I–II metsasarvel 1. löögil puudu <i>marcato</i> , 3. ja 4. löögil lisatud I metsasarv, <i>martelé</i> asendatud <i>marcatoga</i> . Koorile lisatud <i>marcato</i> . I viiulil lisatud <i>crescendo</i> ja <i>forte</i> . II viiulil lisatud <i>crescendo</i> . Vioolal <i>mezzo</i> <i>forte</i> -> <i>forte</i> ning lisatud <i>crescendo</i> .
3	Fagotil lisatud <i>marcato</i> . I–II viiulil alates 3. löögist lisatud <i>martelé</i> .	Lisatud III flöödi, tsello partii. Flöödile, oboele, III–IV metsasarvele lisatud <i>forte</i> . Oboele, klarnetile, koorile, I viiulile, vioolale lisatud <i>marcato</i> . Metsasarvel 3. löögil puudu a2. I–II viiulile lisatud <i>crescendo</i> .
4	Flöödil puudu <i>sforzando</i> .	Lisatud tsello, III flöödi partii. I–II flöödile, I oboele, III–IV metsasarvele lisatud <i>forte</i> . II oboele, klarnetile, koorile, vioolale lisatud <i>marcato</i> . II oboel puudu <i>marcato</i> . Metsasarvedel 3. löögist puudu a2, <i>martelé</i> asendatud <i>marcatoga</i> . I–II viiulile lisatud <i>crescendo</i> .
5		Lisatud III flöödi partii. Oboele, klarnetile lisatud <i>legato</i> . Flöödil, oboel puudu <i>staccato</i> .
6	Klarnetil puudu <i>marcato</i> . Tenoritel 3. löögist puudu <i>martelé</i> . Vioolal 3. löögist lisatud <i>martelé</i> .	Lisatud II–III flöödi, metsasarve partii. Oboele, klarnetile, fagotile, I–II metsasarvele lisatud <i>marcato</i> . I flöödil puudu <i>staccato</i> . Fagotile lisatud <i>legato</i> . Kooril puudu <i>marcato</i> .
7	Vioolal lisatud <i>martelé</i> .	Oboele, III–IV metsasarvele lisatud a2. Flöödil, oboel, lisatud <i>staccato</i> . Fagotil lisatud pide. Klarnetil puudu <i>marcato</i> . I–II metsasarvel, tsellol, kontrabassil lisatud <i>marcato</i> .
8		Lisatud III flöödi partii. Kooril lisatud 4. löögile <i>marcato</i> . I viiulil <i>martelé</i> asendatud <i>marcatoga</i> . Vioolal puudu <i>marcato</i> , lisatud <i>forte</i> .
9	Vioolal 3. löögist lisatud <i>martelé</i> .	Lisatud III flöödi partii, I viiuli <i>divisi</i> . Tenori 2. veerandil lisatud <i>marcato</i> , bassi 1. veerandil puudu <i>marcato</i> . I viiulile lisatud <i>forte</i> . II viiulil ja vioolal <i>martelé</i> asendatud <i>marcatoga</i> .
10	Vioolal 1. löögil lisatud <i>martelé</i> .	Lisatud III flöödi, kontrafagoti partii ja I viiuli <i>divisi</i> . Klarnetile lisatud <i>sforzando</i> , II viiulile <i>martelé</i> . Metsasarvedel puudu <i>marcato</i> , I viiuli 1. kaheksandikul puudu <i>martelé</i> .

Näide 1. Oratooriumi „Joonas“ Proloogi I numbri muusikalise materjali redaktsioonide erinevused originaalkäsikirjaga taktides 1–10

Allegro moderato e risoluto

Allegro moderato e risoluto

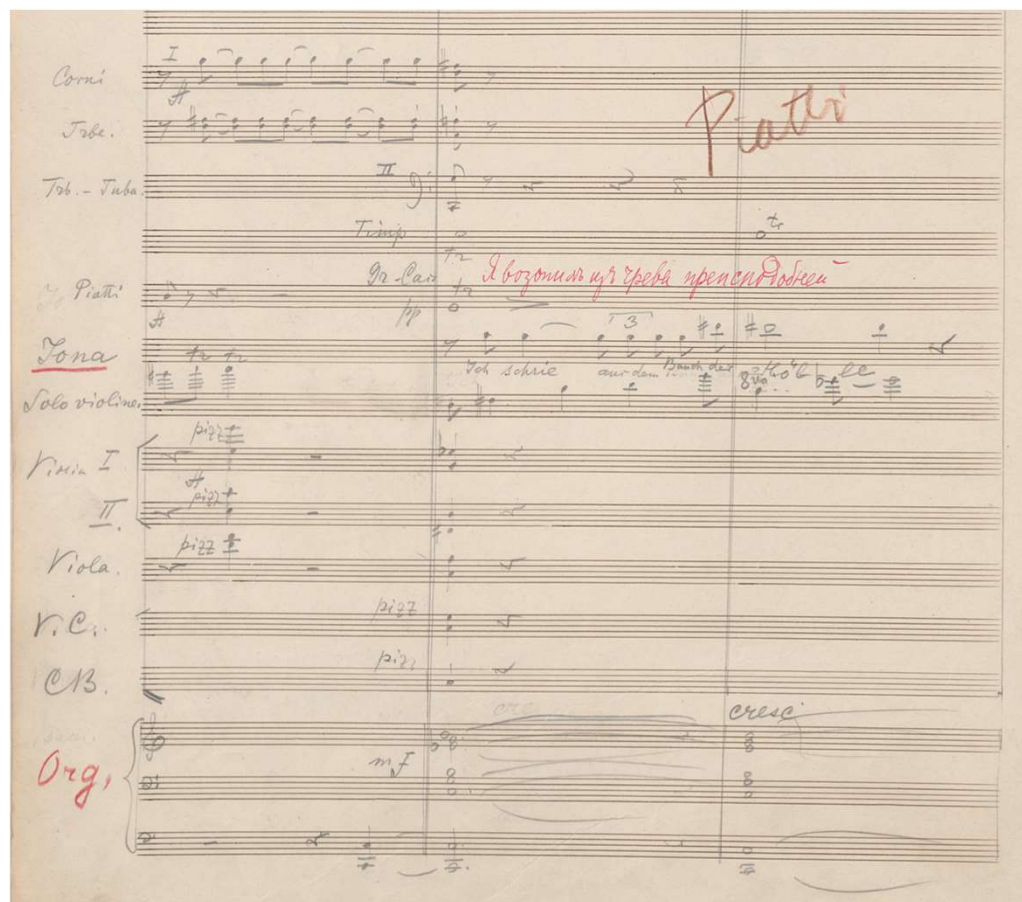
Allegro moderato e risoluto

Näide 2. Vardo Rumesseni partituuri esimesed 4 takti. Punasega on märgistatud partiid, mida Tobiasel pole, rohelisega lisatud Tobiasse tähised.

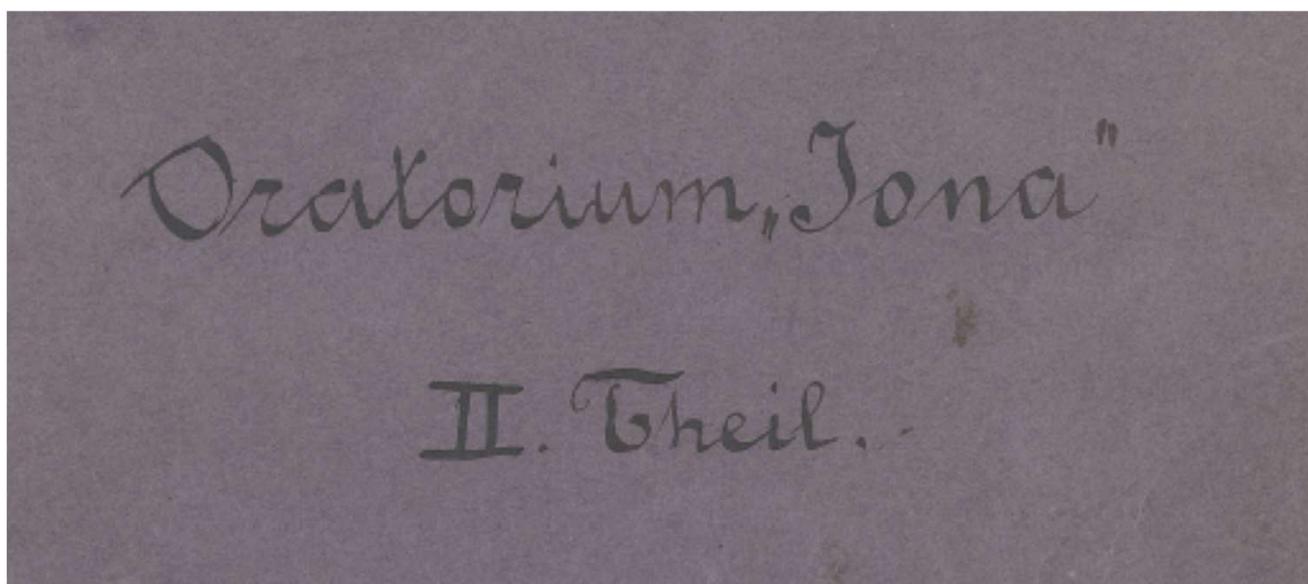
1. Tobiase kui helilooja ja dirigendi roll käsikirja loomisel
2. Teose pealkirja ja vormilise liigendumisega seotud küsimused
3. Teose erinevad orkestratsioonid
4. Dünaamika- ja artikulatsioonimärkide kasutamine
5. Noodivead
6. Puuduv nooditekst

- A** – Rudolf Tobiase „Joonase“ saksakeelse partituuri lõplik käsikiri
- B** – Rudolf Tobiase „Joonase“ saksakeelse partituuri varasem käsikiri, mis sisaldab üksikuid numbreid oratooriumi II osast
- C** – Rudolf Tobiase „Joonase“ saksakeelne mittetäielik klaviir, pliiatskirjas lisatud ka eestikeelne tekst
- E** – Silvia Tobiase eestikeelne ümberkirjutus oratooriumi „Joonas“ partituurist
- G** – Vardo Rumesseni saksakeelse redaktsiooni partituur
- M** – minu ja Tõnu Kaljuste koostatud Tobiase originaalpartituuril (A) ning Silvia Tobiase ümberkirjutusel põhinev eestikeelne tekstikriitiline partituur (tööversioon).

Tobias kui helilooja ja dirigent

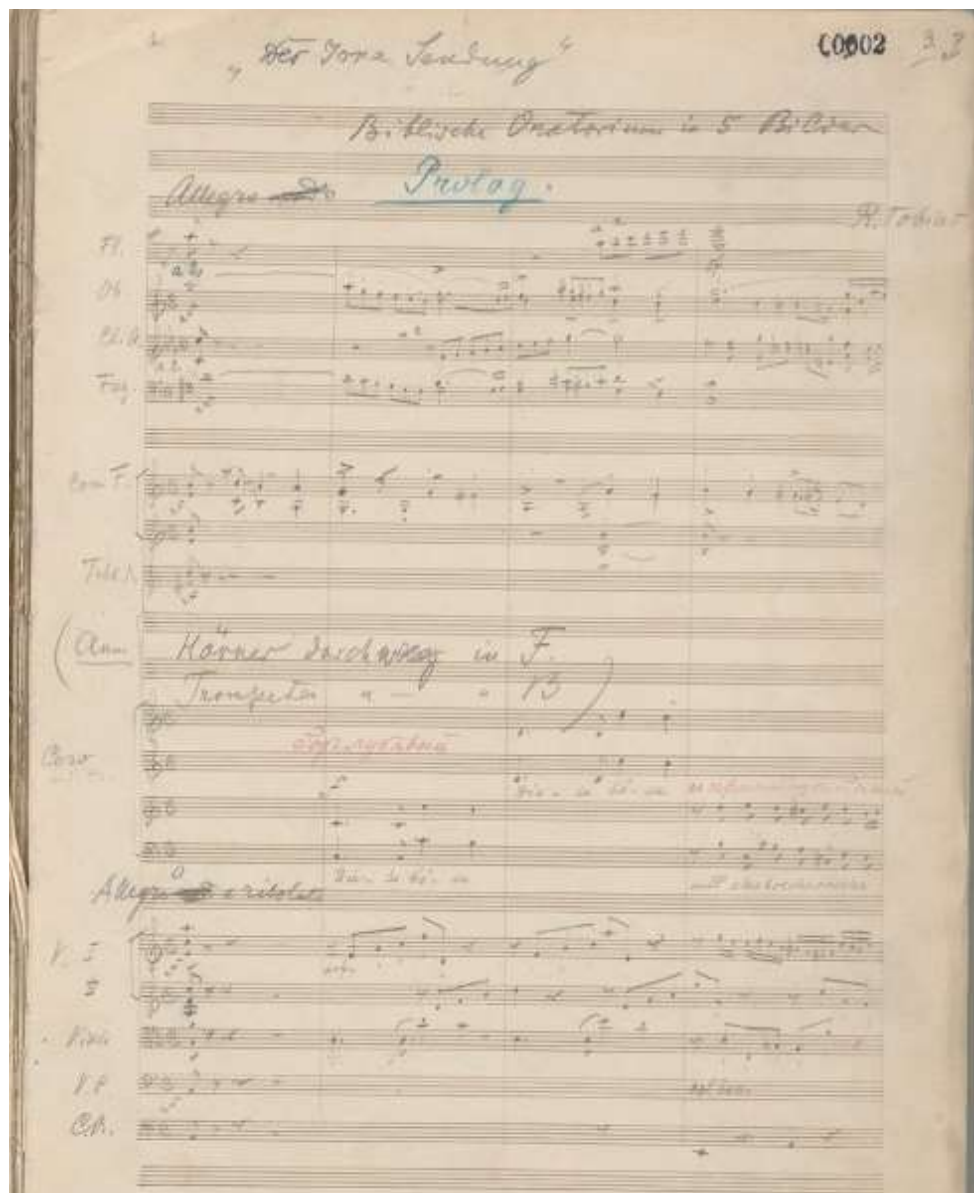
Näide 3. II pilt Rudolf Tobiase käsikirjast. Rudolf Tobiase märkused partituuris (TMM M6: 2/93–99).

Näide 4. Oratooriumi „Joonas“ tiitelleht. Rudolf Tobiase varasem autograaf (**B**) (TMM M6: 2/93–99).

<u>Prolog u Bild I:</u>	
<u>Chor</u> : Diese böse u. ehebrecherische	- pag. 3.
<u>Azioso</u> : Sie werden mir nicht glauben	- - 15.
<u>Arie</u> (m. Chor), So spricht der Herr	- 20.
<u>Chor</u> : Wo soll ich hingehen	- 47.
<u>Chor</u> (Im Sturm), Hief uns, wir verderben	- 79.
<u>Dankgebet</u> (Chor), Die Wasser sahen	- 113.

Näide 5. Oratooriumi „Joonas“ Proloogi ja I pildi tiitelleht lõplikus partituuris (A) (TMM M6: 2/93–99).

Näide 6. Oratooriumi „Joonas“
originaalkäsikiri (A), taktid 1–4 (TMM M6:
2/93–99).

Cyrillus Kreek: „Nägin R. Tobiase oratooriumi „Joonase” partituuri, mis koosnes mitmest suurest kaustast, varsti pärast Tobiase surma. [...] „Joonas” on *lõplikult valmis*.”
(Päewaleht: 1931)

Vardo Rumessen: „„Joonase” materjal on kohati visandlik ja puudulik ning käsikirjas *täiesti olemata on teose lõpp*.”
(Rumessen: 2000)

Flute

Oboe

Clarinet in A

Bassoon

Horn in F

Horns in F

Trumpets in B

Trombone

Tuba

Timpani

Soprano

Alto

Tenor

Bass

Organ

Violin I

Violin II

Viola

Violoncello

Contrabass

Näide 7. Oratooriumi „Joonas“ viimased taktid
Rudolf Tobiase varasema autograafi (B) põhjal

409 410 411 412 413

5. Pilt

ST-sin lõpuakord

ST-l hü

ST-ct

Re

Fine

476

Näide 8. 2018. aastaks valminud partituuri (M)
viimane lehekülg koos märkustega muudatustest.
Rohelisega märgitud muudatused Rudolf Tobiase
partituuris (A) ning kollasega erinevused, mis
ilmnevad Silvia Tobiase ümberkirjutatud
partituuris (E)

5. Pilt

29

29

Täna tähelepanu eest!

Vardo Rumesseni arhiiv

16 rööngaskaasta: Joonas, artiklid, arvestused jne.

1. 1984-1994. a. Joonas
2. 1995. a. Joonas
3. 1996. a. Joonas
4. 1970. a. - 1977. a. artiklid, arvestused jne.
5. 1978 - 1981. a. _____
6. 1982 - 1984. a. _____
7. 1985 - 1986. a. _____
8. 1987 - 1988. a. _____
9. 1989 - 1990. a. _____
10. 1991 - 1993. a. _____
11. 1994 - 1997. a. _____
12. 1998 - 1999. a. _____
13. 2000 - 2004. a. _____
14. 2005 - 2007. a. _____
15. 2008 - 2012. a. _____
16. 2012 - 2015. a. _____

Helitööde koopiad (kohelised kaaned)

1. R. Tobias "Joonase lähetamine I" Partituur
2. R. Tobias "Joonase lähetamine II" Partituur
3. R. Tobias "Joonase lähetamine" Klaviir
4. R. Tobias - V. Rumessen "Joonase lähetamine I" Partituur
5. R. Tobias - V. Rumessen "Joonase lähetamine II" Partituur
6. R. Tobias - "Johannes Damaskusest" partituur
7. R. Tobias "Johannes Damaskusest" klaviir
8. R. Tobias - V. Rumessen "Julius Caesar" Partituur
9. R. Tobias Kvartett nr. 1
10. R. Tobias Kvartett nr. 2
11. R. Tobias "Sealpool Jordaniit" Partituur
12. R. Tobias "Sest Ilmanitsist ilusast Partituur

13. R. Tobias - E. Tubin "Walpurgi huldus" Partituur
14. R. Tobias 2 vaimulikku laulu
"Ekstreit te", "Obeekihira"
15. R. Tobias "Kalevipoja lühenägu" Partituur
16. R. Tobias - E. Tubin "Pühkuid ja füngg oestriide"
17. R. Tobias Helitööd
18. R. Tobias Käskirjad
19. R. Tobias Klaverikontsert. Partituur ja häälid
20. R. Tobias & osa oratooriumist "Sealpool Jordaniit"
"Moosese aaria", "Kaeaulaul"
Redigeerinud V. Rumessen

